

## Το «σημείο» του Σταυρού στην Παλαιά Διαθήκη

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)



Στην Α΄ προς Κορινθίους επιστολή, ο απόστολος Παύλος αναφέρει πως «*Ιουδαίοι σημείον αιτούσι*» (Α΄ Κορ. 1,22), δηλ. πως ζητούσαν ένα υπερφυσικό σημείο, όπως: ανάσταση των νεκρών, θεραπεία δαιμονιζόμενων, που θα τους έκανε να πιστέψουν στο κήρυγμα περί του Σταυρού. Ζητούσαν λοιπόν κάποιο υπερφυσικό σημείο παραβλέποντας και αγνοώντας τα όσα σημεία και τέρατα τους είχε δείξει ο Θεός, κατά το παρελθόν κάθε φορά που αυτοί βρίσκονταν σε κίνδυνο. Φυσικά το σημείο αυτό που ζητούσαν δεν θα μπορούσε να είναι άλλο από το σημείο του σταυρού, το οποίο αφενός προτυπώνεται σε ολόκληρη την Παλαιά Διαθήκη, αφετέρου ήταν μονίμως παρόν και έσωζε το λαό του Θεού από τον όλεθρο και τον αφανισμό.



Αν και οι προτυπώσεις του σημείου του Τιμίου Σταυρού στην Παλαιά Διαθήκη είναι πάρα πολλές, παρακάτω εκτίθενται, επιλεκτικά, έξι ιδιαίτερες περιπτώσεις της προτύπωσης του σημείου του σταυρού.

Κυριότερο σημείο της υψώσεως του σημείου του σταυρού στην ιστορία του ισραηλιτικού λαού αποτελεί το σημείο που χάραξε ο Μωσής με τη ράβδο όταν χώρισε τα ύδατα της Ερυθράς θάλασσας, κατόπιν εντολής του Θεού, για να τη διασχίσουν οι καταδιωκόμενοι από τους Αιγυπτίους Ισραηλίτες και να σωθούν και στη συνέχεια τα ένωσε ώστε να επανέλθουν στην αρχική τους θέση (Εξ. 14,1-31). Λόγω αυτού του γεγονότος η υμνολογία της Εκκλησίας κατά την εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού ψάλλει: *«Σταυρόν χαράξας Μωσής επ' εὐθείας ράβδω την Ερυθράν διέτεμεν τω Ισραήλ πεζεύζαντι»* (Ειρμός α' ωδῆς κανόνος του Ὁρθρου).

Οι Ισραηλίτες έχοντας φθάσει στην Ραφιδείν ο Μωυσής χάραξε το σημείο του σταυρού δύο φορές. Την πρώτη όταν χτύπησε με τη ράβδο του το βράχο για να εξέλθει ύδωρ και να ξεδιψάσει ο λαός και τη δεύτερη όταν ύψωσε τα χέρια και τη ράβδο του στον ουρανό για να προσευχηθεί και να ενισχύσει τους Ισραηλίτες που πολεμούσαν εναντίον των Αμαληκιτών, (Εξ.17,1-16). Το σημείο του Σταυρού ήταν αυτό που ενίσχυσε τους πολεμιστές του Ισραήλ και τους ενθάρρυνε να νικήσουν κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά (P.G. 133-136), ενώ κατά τον Θεοδώρητο Κύρου εκτός από το σημείο του σταυρού προτυπώθηκε και το σημείο του σταυρωθέντος Κυρίου (P.G. 80,260-261).

Για ακόμα μια φορά ο Μωυσής προτύπωσε το ιερό αυτό σημείο όταν οδήγησε τον ισραηλιτικό λαό στην Εδώμ. Εκεί ο λαός έχασε το θάρρος και την πίστη του στο Θεό, με αποτέλεσμα ο Θεός να στείλει δηλητηριώδη και θανατηφόρα φίδια για να δαγκώσουν τους Ισραηλίτες και πολλοί από αυτούς να πεθάνουν. Αφού μετανόησαν, ο Κύριος διέταξε το Μωυσή να κατασκευάσει ένα χάλκινο φίδι και να το υψώσει σε ένα δοκάρι ώστε όποιος το κοίταζε να θεραπεύεται αμέσως (Αρ. 21,4-9). Αν και το βιβλικό κείμενο δεν δίνει λεπτομερή περιγραφή για τον τρόπο της υψώσεως του χάλκινου όφεως, ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς δίνει σαφέστατη εικόνα, αναφέρει δηλαδή ότι ο Μωυσής ύψωσε τον όφι σε πλάγια θέση πάνω στο κατακόρυφο δοκάρι ώστε να σχηματιστούν οι κεραίες του σταυρού (P.G. 133-136). Εξάλλου ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, στη διήγηση του κατά Ιωάννην ευαγγελίου, παρουσιάζεται ότι προλέγει το σταυρικό του θάνατο, τον οποίο ταυτίζει με την ύψωση του χάλκινου όφεως στην έρημο λέγοντας: *«καθώς Μωϋσής ύψωσε τον όφιν εν τη ερήμω, ούτως υψωθήναι δει τον υιόν του ανθρώπου»* (Ιωαν. 3,14).

Το σημείο του σταυρού έσωσε από τον αφανισμό και τους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, τον προφήτη Δανιήλ καθώς και τους τρεις παίδες.

Οι τρεις παίδες, Ανανίας, Αζαρίας και Μισαήλ μαζί με τον προφήτη Δανιήλ, έδρασαν στη Βαβυλώνα κατά την περίοδο της βαβυλωνίου αιχμαλωσίας. Όταν οι τρεις παίδες τοποθετήθηκαν στην κάμινο του πυρός σώθηκαν υψώνοντας χάρη στη θαυμαστή επέμβαση του Θεού (Δαν. 3,23), όπως και ο προφήτης Δανιήλ σώθηκε κατά τον ίδιο τρόπο όταν τοποθετήθηκε στο λάκκο των λεόντων (Δαν. 16-23).

Φυσικά και σε αυτές τις περιπτώσεις για ακόμα μια φορά το βιβλικό κείμενο δεν παραθέτει την εικόνα της διάσωσης των τριών παιδων, όμως η εικόνα της σωτηρίας τους παρατίθεται στα λεγόμενα του Ανδρέα επισκόπου Κρήτης, ο οποίος αναφέρει ότι, αρχικά, οι τρεις παίδες και στη συνέχεια ο προφήτης Δανιήλ σώθηκαν επειδή σχημάτισαν με τα χέρια τους το σημείο του σταυρού, υψώνοντάς

τα στον ουρανό (P.G. 97,1040-1041). Την ίδια παράδοση διασώζει και η υμνολογία της Εκκλησίας, η οποία κατά την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως ψάλλει «*χείρας εν τω λάκκω βληθείς των λεόντων ποτέ, ο μέγας εν Προφήταις, σταυροειδώς εκπετάσας, Δανιήλ αβλαβής εκ της τούτων καταβρώσεως σέσωσται*» (Η' ωδή κανόνος του όρθρου).

Στην Παλαιά Διαθήκη δεν προτυπώνεται μόνο ο Σταυρός του Χριστού, αλλά και άλλα γεγονότα όπως η Γέννηση, το Πάθος και η Ανάσταση του Χριστού. Όμως ο Σταυρός του Χριστού αποτελεί το μέσο με το οποίο ο Χριστός δοξάστηκε και κατατρόπωσε τον αρχέκακο εχθρό, νίκησε το θάνατο και μέσω της Αναστάσεώς Του οδήγησε τους ανθρώπους σε μια νέα κατάσταση ζωής απαλλαγμένη από τα δεσμά του θανάτου και της φθοράς.

Αν και ο σταυρός αποτελούσε σύμβολο της κατάρας και του θανάτου για την προ Χριστού εποχή διότι σύμφωνα με τις διατάξεις του Δευτερονομίου αυτός που πέθαινε πάνω στο ξύλο εθεωρείτο καταραμένος (Δευτ. 21,23), με τη σταύρωση του Χριστού έγινε σύμβολο νίκης κατά του θανάτου, σύμβολο δόξας και μεγαλείου. Ο σταυρός έχασε την ιδιότητα του εξευτελισμού, της αθλιότητας, της κατάρας και της ταπείνωσης και έγινε έκφραση αγιότητας, ευλογίας, τιμής, δόξας και μεγαλειότητας.

Πώς όμως έγινε αυτή η ριζική αλλαγή, αυτό το θαύμα, αυτή η μεταβολή; Φυσικά με την ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού, όπου «ο Λόγος σαρκς εγένετο» (Ιω. 1,14) και τη σταύρωση του με την οποία «*απέθανε υπέρ ημών*» (Ρωμ. 5,8), «*σχήματι ευρεθείς ως άνθρωπος εταπείνωσεν εαυτόν γενόμενος υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε σταυρού*» (Φιλ. 2,8) εξαγοράζοντας «*ημάς εκ της κατάρας του νόμου γενόμενος υπέρ ημών κατάρα*» (Γαλ. 3,13).

Ο Σταυρός και η Ανάσταση του Χριστού, άνοιξαν το δρόμο προς τον Παράδεισο, κατήργησαν τη φλογίνη ρομφαία, η οποία εμποδίζει το δρόμο προς το ξύλο της ζωής (Γεν. 3,24). Αν ανατρέξουμε στην υμνογραφία της εορτής της Σταυροπροσκυνήσεως, θα παρατηρήσουμε το εγκώμιο που πλέκει η υμνογραφία για το Σταυρό του Κυρίου, τον οποίο χαρακτηρίζει ως «*φύλακα της θύρας του Παραδείσου*», «*βασιλέων το νίκος*», «*ιερέων το καύχημα*», «*στήριγμα των πιστών*», «*φύλακας της οικουμένης*», «*δόξα και καύχημα της Εκκλησίας*», «*των χριστιανών πολυθρύλητο καύχημα*», «*περιούσιο κήρυγμα των Αποστόλων*», «*διάδημα των μαρτύρων*», «*υπέρτιμο εγκαλλώπισμα των προφητών*» (Προσόμοιο εσπερινού Κυριακής της Σταυροπροσκυνήσεως).